

החלטת ועדת האתיקה

בקובלנות נגד חבר הכנסת עופר כסיף
מיום י' בחשוון התשפ"ה - 11 בנובמבר 2024

הקדמה

1. החלטה זו עוסקת ב-25 קובלנות על אירועים שונים שהוגשו נגד חבר הכנסת עופר כסיף. ארבע קובלנות שהוגשו לפני השבעה באוקטובר והיתר לאחר מועד זה. הוועדה מבקשת להדגיש כי צבר הקובלנות הגבוה אמנם מתפרש על פני תקופה של כארבעה עשר חודשים, אך מספר כה רב של קובלנות, העוסקות באירועים שונים ונפרדים כנגד חבר כנסת אחד, היא חריגה מאוד בנוף ובהיסטוריה של ועדת האתיקה לתקופת הזמן האמורה.
2. כמו כן, ועדת האתיקה כבר דנה בשלוש החלטות שונות בעשר קובלנות בעניינו של חבר הכנסת כסיף, ואף הטילה על חבר הכנסת כסיף סנקציות במסגרתן (החלטה מס' 5/25; החלטה מס' 12/25; החלטה מס' 17/25). האחרונה מהן מיום ג' בחשוון התשפ"ד (18 באוקטובר 2023) ועניינה בהתבטאויותיו של חבר הכנסת כסיף אחרי תחילתה של המלחמה. לדאבונו של הוועדה, גם בעת כתיבת החלטה זו מועברות לוועדת האתיקה קובלנות נוספות כנגד התבטאויות של חבר הכנסת כסיף.
3. אמנם, מעיני הוועדה לא נעלמה העובדה, החוזרת גם בתגובותיו של חבר הכנסת כסיף לקובלנות ובמכתביו השונים לוועדת האתיקה, כי לצד חברי הכנסת שקבלו בעניינו של חבר הכנסת כסיף, רבות מהקובלנות הוגשו על ידי אותו אזור. הוועדה שקלה עניין זה בהתייחסה לקובלנות אלה, זאת גם לצד בדיקתה האם העובדות שבקובלנה מקימות את היסודות לקביעה בדבר הפרה.
4. הוועדה רואה בחומרה רבה את כמות האירועים לגביהם הוגשו הקובלנות וכן את דפוס הפעולה השיטתי של חבר הכנסת כסיף העולה מהן. אין לחדד כי בעבודת הוועדה נוצר שיהוי, זאת בעקבות חילופי גברי בהרכב הוועדה ובשל העיסוק של חברי הכנסת ובהם גם חברי ועדת האתיקה, בצרכים הפרלמנטריים הדחופים של המלחמה. שיהוי זה הוביל בין היתר לכך שהחלטה זו עוסקת ב-25 קובלנות שהוגשו במשך ארבעה עשר חודשים לערך.
5. עוד ראוי לציון כי חבר הכנסת כסיף מעולם לא מצא לנכון להתנצל על התבטאויותיו ומעשיו. ועדת האתיקה רואה בהתנצלות מרכיב מרכזי וחשוב בדין האתי, ונכונותו של חבר הכנסת הנקבל להתנצל היא שיקול משמעותי בהחלטה על הסנקציה שהיא נותנת. חלף התנצלות, בכל אחת מתגובותיו של חבר הכנסת כסיף הציג בפני הוועדה פלפולים שמטרתם לשכנע כי דבריו או מעשיו אינם בעייתיים כלל. גם אם בהתייחס לחלק מהקובלנות הוועדה קיבלה את הסבריו המפותלים, כאשר אלו מצטברים לכדי מסה, אף הם מלמדים על דפוס הפעולה של חבר הכנסת כסיף, שמבקש מחד לגעת במים הרותחים ומאידך לא להיכוות מהם. תפקידה של ועדת האתיקה הוא לקבוע את הגבולות האתיים באופן בהיר ולמנוע את חצייתם.
6. יוער כי חלק ניכר מהקובלנות עוסקות בהתבטאויות של חבר הכנסת כסיף בכתב. התבטאויות בכתב שונה מהתבטאויות ספונטניות, שכן לחבר הכנסת אפשרות לשקול ולבחור כל מילה וביטוי,

ובהיעדר התנצלות גם ביחס להתבטאות כאמור שמפרה את הדין האתי, אין משמעות למתן פרשנות מפותלת של הדברים בדיעבד.

7. הוועדה הזמינה את חבר הכנסת כסיף להופיע בפניה טרם הדיון בעניינו, אך הוא בחר חלף כך לשלוח מכתב לחברי הוועדה. במכתבו כותב חבר הכנסת כסיף כי אין בכוונתו להשתתף בשיבת ועדה אשר, לטענתו, מבצעת צנזורה פוליטית ושתוצאות דיונה בעניינו ידועות מראש. עוד הוא טוען במכתבו כי פעולותיה של ועדת האתיקה כנגדו פוגעות בזכותם של בוחריו לבחור ובזכותו להיבחר, בהיותן שוללות ממנו כלים פרלמנטריים, וכי התבטאויותיו חוסות תחת חופש הביטוי ותחת זכות המחאה, אשר צריכות לקבל הגנה רחבה יותר דווקא בעת מלחמה.
8. הוועדה דוחה את ההאשמות נגדה ומדגישה כי על אף הצטברותן של קובלנות רבות כל כך, היא שמרה על זכותו של חבר הכנסת כסיף שיהיה לו "יומו" לפניה, ודנה בכל אחת ואחת מהקובלנות בנפרד, בדיון מעמיק וארוך. כתוצאה מכך הקדישה הוועדה מספר ישיבות ארוכות לקובלנות בעניינו של חבר הכנסת כסיף. עיקרי הדברים שעלו בדיוני הוועדה יובאו להלן באופן מפורט ביחס לכל קובלנה.

קובלנות שהוגשו לפני תחילת המלחמה

על מנת שלא לחשוף את חבר הכנסת כסיף לריבוי החלטות בעניינו, החליטה הוועדה לעשות מעין "ניקוי שולחן" גם ביחס לקובלנות שהוגשו נגדו קודם למלחמה, ולא להותירן לדיון נוסף עתידי ולמתן סנקציות נוספות, ככל שאכן יימצאו בהן הפרות.

9. **קובלנה:** אזרח קבל על כך שביום 3.7.23 חבר הכנסת כסיף כתב בחשבון ה-X שלו ביחס לפעילות צה"ל בגינן כי: "מי שפולש לערים כבושות הוא הפושע והטרוריסט! מי שנלחם מול הפולש למען שחרורו - הוא לוחם חופש."

תגובה: חבר הכנסת כסיף בחר שלא להגיב לקובלנה זו.

דיון: ועדת האתיקה מאז ומעולם ראתה בחומרה רבה התבטאויות מכפישות, מבזות ומעלילות נגד חיילי צה"ל וכוחות הביטחון. בדבריו חבר הכנסת כסיף קובע כי חיילי צה"ל שפעלו בגינן על מנת לסכל תשתיות טרור הם "פושעים" ו"טרוריסטים", ואילו אלו המבקשים לפגוע בהם הם "לוחמי חופש".

החלטה: הוועדה מחליטה כי התבטאות זו גובלת בהסתה כלפי חיילי צה"ל, אינה חוסה תחת חופש הביטוי המוקנה לחברי הכנסת ומהווה הפרה של כללי האתיקה.

10. **קובלנה:** ביום 25.1.23 אזרח קבל על כך שביום 13.5.22 חבר הכנסת כסיף התעמת עם שוטרי מג"ב באזור הר חברון במהלך הפגנה. ועדת האתיקה החליטה שאין מקום לדון בעניין בעת שמתבצעת בחינה של האירועים במישור הפלילי, אך היא שומרת על זכותה להידרש לעניין בעתיד. ביום 22.8.23, בעקבות הודעת היועצת המשפטית לממשלה על הגשת כתב אישום בכפוף לשימוע לחבר הכנסת כסיף, הגיש האזרח קובלנה נוספת נגד חבר הכנסת באותו עניין.

תגובה: חבר הכנסת כסיף בחר שלא להגיב לקובלנה זו.

דיון והחלטה: במכתב מיום 15.3.23 ועדת האתיקה הודיעה לקובל כי בנסיבות הנוכחיות הוועדה החליטה שבעיתוי הזה אין מקום לקבלת החלטה בעניין, וכי היא שומרת לעצמה את הזכות להידרש לעניין בעתיד. אמנם החלטה זו התקבלה טרם הגשת כתב האישום, אך הוועדה

לא רואה בעצם הגשת כתב האישום שינוי נסיבות משמעותי שעולה כדי צורך בשינוי ההחלטה שהתקבלה ביום 15.3.23. כמובן, גם הפעם הזו הוועדה שומרת לעצמה את הזכות להידרש לנושא בעתיד.

11. **קובלנה:** אזרח קבל על כך שביום 26.8.23 חבר הכנסת כסיף שיתף בחשבון ה-X שלו תמונה של השר לביטחון לאומי, איתמר בן גביר, במדים המזכירים, על פי המתואר בקובלנה, את המדים הנאצים כשעל זרועו סימן תנועת "כך".

תגובה: בתגובתו טען חבר הכנסת כסיף כי מדובר בסילוף של המציאות. השר מופיע באיור, שהוכן על ידי לשכת חבר הכנסת, במדים כהניסטיים והוא אינו מבוסס על מדים כאלה ואחרים, ולא מציג כל סממן נאצי כזה או אחר.

דיון והחלטה: לאחר שראתה את התמונה המדוברת, הוועדה מקבלת את טענתו של חבר הכנסת כסיף שהמדים בהם הוצג השר בן גביר אינם מזכירים את המדים הנאציים. בהתאם לכך, הוועדה דוחה את הקובלנה וקובעת שלא היה בפרסום משום הפרה של כללי האתיקה.

12. **קובלנה:** אזרח קבל על כך שביום 20.9.23, בזמן שהוצא חבר הכנסת כסיף מדיון בוועדת החוקה, חוק ומשפט על ידי יושב ראש הוועדה, הוא קרא לעבר יושב ראש הוועדה, חבר הכנסת שמחה רוטמן: "ביריון ופשיסט".

תגובה: חבר הכנסת כסיף בחר שלא להגיב לקובלנה זו.

דיון והחלטה: על אף שראוי היה לקיים שיח מכבד יותר בין חברי הכנסת, הוועדה קובעת כי אין בכך הפרה של כללי האתיקה, זאת לנוכח חופש הביטוי הפוליטי הרחב המוענק לחברי הכנסת.

קובלנות שהוגשו אחרי תחילת המלחמה

בראשית המלחמה הוועדה קבעה החלטה עקרונית כי בתקופה מורכבת זו, להתבטאויות של חברי הכנסת עלולות להתלוות משמעויות מרחיקות לכת עבור מדינת ישראל והציבור כולו (החלטה מס' 16/25). בהחלטה האמורה הוועדה התריעה כי תהיה לה אפס סובלנות להתבטאויות שעלולות לפגוע בהתמודדויות של מדינת ישראל ושל הציבור בימי הלחימה ולהתבטאויות שמבזות או מכפישות את חיילי צבא הגנה לישראל או שמשמעותן מהן קריאה לכך.

החלטה עקרונית זו נולדה על מנת להבהיר את גבולות הגזרה האתיים שהוועדה, בהתאם לשיקול הדעת הרחב המוקנה לה, רואה לנכון בתקופה זו. החלטה זו באה גם לעודד את חברי הכנסת למצוא את דרך המלך להתבטאויותיהם ולמעשיהם בתקופה המלחמה ובבחינת "אין עונשין אלא אם כן מזהירין".

בשל ריבוי הקובלנות שהוגשו אחרי תחילת המלחמה, בהחלטה להלן, לשם הנוחות, הן יחולקו על פי נושאהן.

עוד יצוין כי החלטת ועדת האתיקה מיום 20/6/2006 קובעת כי הוועדה רשאית שלא לדון בקובלנה שהקובל פרסם את פרטיה בתקשורת, זאת כדי שלא לפגוע בטוהר ההליך האתי ולמנוע ניצול לרעה שלו לצורך פרסום של הקובל. בהתאם לכך, ולאור ריבוי הקובלנות נגד חבר הכנסת כסיף, החליטה הוועדה שלא לדון בקובלנות שהוכח כי פרטיהן פורסמו בתקשורת על ידי הקובל.

קובלנות שעניינן האשמה מפורשת או משתמעת של חיילי צה"ל או של מדינת ישראל בביצוע פשעי
מלחמה

13. **קובלנה:** חברת הכנסת טלי גוטליב, חבר הכנסת ניסים ואטורי ומעל ל-2500 אזרחים קבלו על כך שחבר הכנסת כסיף חתם על עצומה הקוראת להעמדת מדינת ישראל לדין בבית המשפט הבינלאומי לצדק בהאג, תוך האשמת מדינת ישראל ברצח עם ובפשעי מלחמה נוספים.

תגובה: בתגובתו חבר הכנסת כסיף טען כי בחתימה על העצומה המדוברת הוא לא קבע שישראל מבצעת פשעי מלחמה, אלא התריע כי העדויות הרבות והקשות מחייבות בדיקה לשם הגנה על חייהם וביטחונם של שני העמים.

דיון:

א. ראשית מבקשת הוועדה להזכיר כי בגין החתימה על העצומה המתוארת בקובלנה נפתח הליך נדיר ביותר בהיסטוריה של הכנסת של הפסקת חברותו של חבר הכנסת כסיף בכנסת. הפתיחה בהליך האמור שיקפה את תחושת הכעס של רבים, הן מבין חברי הכנסת והן מהציבור בכללותו, על מעשהו של חבר הכנסת כסיף. על הבקשה חתמו לא פחות מ-85 מחברי הכנסת, 18 מתוכם חברי האופוזיציה.

ב. בדיון שהתקיים בוועדת הכנסת בעניין הליך הפסקת חברותו של חבר הכנסת כסיף ציינה היועצת המשפטית לכנסת כי לדעתה הדין האתי הוא אחד הכלים המשמעותיים להתמודדות עם אמירות ומעשים של חברי הכנסת הפוגעים פגיעה של ממש בכבוד הכנסת ובמעמד הכנסת, והוא הליך אשר מתאים יותר למקרה מאשר הליך הפסקת החברות.

ג. דברים דומים אמרה בדיון גם המשנה ליועצת המשפטית לממשלה, עו"ד אביטל סומפולינסקי, והוסיפה כי הפריזמה האתית מתאימה יותר לבחינת המעשה של חבר הכנסת כסיף, משהיא רחבה בהרבה מהפריזמה הצרה והמצומצמת של עילות הפסקת החברות.

ד. בדיון בוועדת הכנסת תמכו 14 מתוך 17 חברי הוועדה בהפסקת חברותו של חבר הכנסת כסיף בכנסת. הצעת ועדת הכנסת הובאה לדיון במליאה תמכו בה 85 חברי הכנסת בהפסקת חברותו של חבר הכנסת כסיף בכנסת אל מול 11 מתנגדים, כאשר הרוב הדרוש לשם הפסקת החברות הוא 90 חברי כנסת. עם זאת, חברי כנסת שונים שהתבטאו בדיונים והוקיעו את התבטאויות חבר הכנסת כסיף (ובהם גם חברי כנסת שחתמו על הבקשה להפסקת החברות ואף הצביעו בעד הפסקת החברות בוועדת הכנסת) הסבירו את הימנעותם בהצבעה במליאה בכך שהם מקבלים את עמדת הייעוץ המשפטי כי ההליך האתי מתאים יותר להתמודדות עם התבטאויותיו ומעשיו של חבר הכנסת כסיף. חלק מחברי הכנסת שנמנעו בהצבעה אף ביקשו לראות בכך פנייה לוועדת האתיקה בקובלנה כנגד חבר הכנסת כסיף חלק הבקשה להפסקת החברות.

ה. יש לציין כי לאורך כל הליך ההדחה המתואר לעיל סירב חבר הכנסת כסיף להתנצל על מעשהו או להביע חרטה, בדומה לסירובו לעשות כן גם כעת בפני ועדת האתיקה.

ו. אין חולק שתמיכה נרחבת של 85 מחברי הבית, חברי קואליציה ואופוזיציה כאחד, מבטאת באופן הברור ביותר את עוצמת הזעזוע והסלידה הציבורית ממעשהו של חבר הכנסת כסיף, וכתוצאה מכך – גם את חומרת הפגיעה בטובת המדינה, בכבודה של הכנסת ובמעמדה.

ז. ועדת האתיקה דוחה את פרשנותו של חבר הכנסת כסיף לפיה החתימה על העצומה מהווה רק קריאה לבדיקה של העדויות הקשות, ורואה במעשהו תמיכה בטענות המובאות

בתביעתה של דרום אפריקה לפיהן מדינת ישראל מבצעת פשע השמדת עם. קביעה זו נתמכת בנוסח העצומה עליה חתם כסיף, וזו לשונה שאינה משתמעת לשני פנים:

"החומרים אשר עולים מהתביעה מזוועים ואמינים. ישראל אכן נוקטת בצעדים שיטתיים ויסודיים למחיקת אוכלוסיית עזה, להרעבתה, להתעללות בה ולעקירתה. היא מיישמת מדיניות של מחיקת אפשרויות מחייה, ואשר מובילה לג'נוסייד. היא הורגת באופן שיטתי שכבות אוכלוסייה רחבות, אנשי אקדמיה מובילים, סופרים, רופאים, צוותי רפואה, עיתונאים ואזרחים פשוטים."

ח. נזכיר כי פשע זה בו מואשמת מדינת ישראל הוא בין הפשעים החמורים ביותר בדין הבינלאומי, אם לא החמור שבהם, וכי ההאשמה הכוזבת של מדינת ישראל בביצועו נעשתה דווקא בעת מלחמה קשה, שעה שעל כל אזרחי המדינה עוברים ימים נוראיים, רוויי אבל וכאב ומלאים בדאגה עמוקה לחיילים, לחטופים, לפצועים ולמפונים.

ט. **החלטה:** ועדת האתיקה קובעת כי מעשה זה של חבר הכנסת כסיף מהווה **הפרה חמורה ביותר** של כללי האתיקה. הפרה שיש בה משום פגיעה ממשית בחובת הנאמנות של חבר הכנסת לקידום טובת המדינה; פגיעה באמון הציבור בחברי הכנסת ובאמון הציבור בכנסת; ופגיעה במחויבותו של חבר הכנסת כסיף למעמדו כמנהיג בחברה ובחובתו לשמש דוגמה אישית להתנהגות ראויה.

14. **קובלנה:** ביום 6.12.23 חבר הכנסת אוהד טל ואזרח קבלו על ראיון של חבר הכנסת כסיף לתקשורת הזרה בו טען ביחס לכיתות הכוננות כי "ישראל בונה מילציות ימניות פאשיסטיות ומצוידות בנשקים", ועל כך שטען בראיון כי הנשקים "יופנו נגדנו" והדבר "יגרום למלחמת אזרחים". נוסף על כך בדבריו הוא כינה את פעולות צה"ל ומדינת ישראל במלחמה "טבח בעזה" ו"טיהור אתני בגדה".

תגובה: בתגובתו חבר הכנסת כסיף טען כי מדובר היה בהצגת עמדה פוליטית החוסה תחת חופש הביטוי. חבר הכנסת כסיף טוען כי לא השתמש בראיון במושג "כיתות כוננות" וכי עסק במדיניות החימוש הכללית. עוד אמר כי הוא עומד על הקונטקסט ההיסטורי בו העמיד את הדברים – עליית הפשיזם דרך הקמת תאים חמושים על ידי תנועות ימין. עוד הוסיף חבר הכנסת כסיף כי דבר הגשתן של הקובלנות פורסם בתקשורת וברשתות החברתיות.

דיון והחלטה: ראשית יצוין כי חבר הכנסת כסיף אכן צירף לתגובתו פרסומים בדבר פרטיה של הקובלנה על ידי אחד מהקובלים, אך לא הוכיח את פרסומה של הקובלנה על ידי הקובל השני. בהיעדר הוכחה שדבר הקובלנה פורסם בתקשורת גם על ידי הקובל הנוסף החליטה הוועדה לדון בקובלנה כסדרה.

ועדת האתיקה צפתה בראיון וסברה כי אמירותיו של חבר הכנסת כסיף לגבי "מילציות חמושות" נכללות בגדר חופש הביטוי הפוליטי הרחב של חבר הכנסת, גם אם אינן נעימות לאוזן. עם זאת, האמירות לפיהן מדינת ישראל מבצעת "טבח בעזה" ו"טיהור אתני בגדה" אינן חוסות תחת אותה הגנה ומהוות הפרה חמורה של כללי האתיקה, וזאת בשל ההאשמה של מדינת ישראל וחיילים צה"ל בפשעי מלחמה הנשמעת מהן.

15. **קובלנה:** אזרח קבל על כך שביום 23.10.23 חבר הכנסת כסיף צייץ בחשבון ה-X שלו: "זה הלילה האלים ביותר ברצועת עזה מאז שבת המחדל. אין ולא יכולה להיות הצדקה לפגיעה בחפים מפשע, אין ולא יכול להיות הגיוני לצפות לפינוי של מיליון תושבים. ישראל טובחת

עכשיו קודם כל בחולים ובבעלי המוגבלות ובילדים. כל כך הרבה ילדים. די להרג שרק מרחיק מפיתרון!"

תגובה: חבר הכנסת כסיף כתב בתגובתו כי דבריו משקפים את האמת העובדתית.

דין והחלטה: הוועדה רואה בחומרה את הרמיזה הברורה של חבר הכנסת כסיף לפיה ישראל פוגעת, או בלשונו "טובחת", קודם כל ובכוונה תחילה, בחולים, בבעלי המוגבלות ובילדים בעזה. מדובר בהאשמה חמורה בביצוע פשעי מלחמה ללא כל ביסוס. הוועדה דוחה את ניסונו של חבר הכנסת כסיף לטעון טענת "אמת דיברתי" באמצעות הפנייה לכתבות שונות שפורסמו בתקשורת, אשר אף אחת מהן אינה מבססת בצורה רצינית את הטענה לפיה ישראל "טובחת", בכוונה תחילה וקודם כל, באוכלוסיות המוחלשות שבתושבי עזה. בהדהוד של עלילות כאלו על פעולותיו של צה"ל ועל פעולותיה של מדינת ישראל בעת מלחמה יש פוטנציאל ממשי לפגיעה בביטחונה ובטובתה של מדינת ישראל, וחשיפה של לובשי המדים לסיכון של הטלת סנקציות בדין הבינלאומי. על כן החליטה הוועדה כי בדברים אלו הפר חבר הכנסת כסיף את כללי האתיקה הפרה חמורה.

16. **קובלנה:** אזרח קבל על כך שביום 27.12.23 צייץ חבר הכנסת כסיף בחשבון ה-X שלו תמונה של הנשיא הרצוג כותב הקדשה על פצצה וכתב: "President of Israel signs a 'bon voyage' message' on a bomb that will most probably kill Palestimian¹ civilians, children and women. If that's the 'liberal' face in Israel, just imagine how the conservative looks like".

תגובה: חבר הכנסת כסיף טען כי הציוץ אינו משמיץ את חיילי צה"ל אלא מציין עובדה מספרית לפיה מרבית הקורבנות הפלסטינים במלחמה הינם אזרחים חפים מפשע. לטענתו עובדה זו נסמכת על ידי נתוני הצבא עצמו.

דין והחלטה: הוועדה קובעת כי דבריו של חבר הכנסת כסיף מהווים ביטוי של עמדה פוליטית, גם אם בזויה בעיניה, אך אין בה משום הפרה של כללי האתיקה והיא חוסה תחת חופש הביטוי הפוליטי הרחב של חבר הכנסת.

17. **קובלנה:** חבר הכנסת עידן רול קבל על כך שביום 3.4.24, במסגרת נאומו במליאת הכנסת, קבע חבר הכנסת כסיף כי "ההתקפה על שיפא הייתה והיא פשע מלחמה".

תגובה: בתגובתו טען חבר הכנסת כסיף כי מדובר באמירת אמת שהתבססה על עמדת ארגון הבריאות העולמי ביחס לתקיפת בית החולים.

דין והחלטה: הוועדה צפתה בתיעוד הנאום של חבר הכנסת כסיף במליאה וקראה את פרוטוקול הדיון. חבר הכנסת כסיף האשים בנאומו את חיילי צה"ל ואת מדינת ישראל בביצוע פשעי מלחמה חמורים וברציחה מכוונת של חפים מפשע.

הוועדה לא קיבלה את טענתו של חבר הכנסת כסיף לפיה הוא רק ציטט את דברי ארגון הבריאות העולמי ושמדובר רק ב"אמירת אמת". כפי שעולה מהפרוטוקול, חלקים משמעותיים מנאומו של חבר הכנסת כסיף אינם ציטוט אלא פרי עטו. יתירה מכך, העובדה שחבר הכנסת מצטט את דבריו של אחר לא פוטרת אותו מאחריות לדברים שאמר.

בנאום נשוא קובלנה זו מאשים, שוב, חבר הכנסת כסיף את חיילי צה"ל בביצוע פשעי מלחמה **חמורים**, תוך פגיעה במאמץ ההסברתי וביטחונה של ישראל. חומרתם של הדברים שנאמרו

¹ הטעות במקור.

משתקפת גם במחאה שהביעו חברי כנסת רבים שנכחו באולם המליאה בעת שנשא חבר הכנסת כסיף את נאומו.

החלטת: ועדת האתיקה רואה בהתבטאויות אלו הפרה חמורה של כללי האתיקה.

18. **קובלנה:** אזרח קבל על כך שביום 18.4.24 צייץ חבר הכנסת כסיף ברשת החברתית X את הציוץ הבא: "ממשלת הדמים מונעת באופן שרירותי מארגוני הסיוע להכניס לעזה רשימה ארוכה של מוצרים הומניטריים, ובפרט ציוד רפואי חיוני לחיי האזרחים הנמצאים תחת מצור ומלחמה כבר למעלה מחצי שנה. אם רק אחד מהפריטים במשאית סיוע נפסל על ידי הצבא, כל המשאית נמנעת מלהיכנס. הגופות בעזה נערמות, וגם בהן מתעללים. די למלחמה - עכשיו!".

תגובה: לטענת חבר הכנסת כסיף, ארגוני זכויות אדם, ממשלות זרות, גופים בינלאומיים ותחקירי עיתונות מבוססים הראו שורה של הפרות הדין ההומניטארי הבינלאומי במהלך המלחמה, ולכן מדובר בדברי אמת. בנוסף, ציין חבר הכנסת כסיף כי הקובל פרסם את דבר הגשת הקובלנה בתקשורת.

דיון והחלטה: הוועדה התרשמה שהקובל אכן פרסם את דבר הגשת הקובלנה בתקשורת. על כן, בהתאם להחלטת העקרונות החליטה הוועדה שלא לדון בקובלנה זו.

19. **קובלנה:** חבר הכנסת עידן רול ואזרח קבלו על כך שביום 7.5.24 שיתף ברשת X סרטון של חיילים מתפללים לפני יציאתם לפעילות מבצעית וכתב: "כך לא נראה צבא בשירות מדינה או עם; כך נראית פלנגה של גזענים משיחיים לבושה לרצח".

תגובה: בתגובתו טען חבר הכנסת כסיף כי מדובר בסרטון קונקרטי שפורסם על ידי קבוצה קונקרטית מתוך אירוע קונקרטי ולא בהאשמה כוללת כלפי כל חיילי צה"ל.

דיון והחלטה: בסרטון ש"זכה" לתיאור האמור של חבר הכנסת כסיף ניתן לראות קבוצת חיילים בשיחה עם מפקדם טרם הכניסה לחימה. המפקד תוקע בשופר, ואז כלל החיילים צועקים ביחד "יאללה לפרק את רפיח". ועדת האתיקה סבורה שכינויים של החיילים "גזעניים" ו"משיחיים", גם אם היא מכוערת, בהחלט נכללת בגדרי חופש הביטוי הפוליטי של חבר הכנסת. עם זאת, התיאור שלהם כ"לבושים לרצח" הוא שוב האשמה של חיילי צה"ל בפשעי מלחמה, אם כי בצורה פחות מפורשת ופחות חמורה מהתבטאויות אחרות של חבר הכנסת כסיף.

בתגובתו לקובלנה טען חבר הכנסת כסיף כי אין בדבריו האשמה כוללת נגד חיילי צה"ל, אלא אמירה כלפי קבוצת החיילים הקונקרטית באירוע הקונקרטי המופיע בסרטון. הוועדה לא קיבלה את הטענה, שכן הצטברות ההתבטאויות הדומות של חבר הכנסת כסיף ביחס לחיילי צה"ל מלמדת כי הוא מאשים אותם באופן שיטתי בביצוע פשעי מלחמה, גם אם במקרה הזה מופיעה בסרטון המצורף לציוץ קבוצת חיילים ספציפית. אשר על כן, הוועדה החליטה כי בהתבטאות זו הפר חבר הכנסת כסיף את כללי האתיקה.

20. **קובלנה:** חבר הכנסת אלמוג כהן ואזרחים נוספים קבלו על כך שביום 26.5.24 שיתף בחשבון ה-X שלו סרטון מרפיח וכתב: "טבח ברפיח. פושעי ג'נוסייד עזה – לדין! Massacre in Rafah. "Gaza genocidal criminals – to trial.

תגובה: חבר הכנסת כסיף בחר שלא להגיב לקובלנה זו.

דיון והחלטה: בדברים אלו חבר הכנסת כסיף למעשה מאשים את מדינת ישראל ואת חיילי צה"ל בביצוע טבח ובפשע מלחמה של השמדת עם, בשעה שמדינת ישראל שרויה במלחמה קיומית. הוועדה רואה בחומרה האשמות אלה שאף מייצרות דה לגיטימציה כלפי מדינת ישראל

בעולם ופוגעות באופן ישיר במאמץ המלחמתי. על כן, ובהתאם גם להחלטה מספר 16/25 של ועדת האתיקה, החליטה הוועדה כי מדובר בהפרה חמורה של כללי האתיקה.

21. **קובלנה:** חבר הכנסת עידן רול קבל על כך שביום 30.5.24, במהלך נאום במליאה, אמר חבר הכנסת כסיף: "ישראל מפעילה מתקן עינויים סדיסטיים לפלסטינים עזתיים, רובם אזרחים חפים מפשע. את מתקן העינויים שדה תימן יש לסגור מיד. לשחרר את כל העצורים בו ואת כלל האסירים, השבויים והחטופים בעסקה. כולם תמורת כולם."

תגובה: חבר הכנסת כסיף טען כי מדובר בנאום שמבוסס על עדות רופא, על תחקיר של רשת CNN ועל ניירות עמדה משפטיים של מומחים למשפט חוקתי, ועל כן אין מדובר בהפצת שקרים.

דיון והחלטה: אין ספק שאחד מתפקידיו החשובים ביותר של חבר הכנסת הוא לבקר את השלטון, לפקח על מעשיו ולהתריע אם מתרחש עוול. עם זאת, במסגרת תפקיד זה לא קנויה לחבר הכנסת הזכות להכפיש ולהאשים את מדינת ישראל או את חיילי צה"ל, באופן שבו עשה זאת חבר הכנסת כסיף בנאום נשוא קובלנה זו.

בנאום טען חבר הכנסת כסיף כי ישראל מפעילה מתקן עינויים, וכי רוב העצירים אותם היא מענה הם אזרחים חפים מפשע. מדובר בהאשמות חמורות ביותר אשר אין בהן אמת. כאשר בוחנים התבטאויות אלה לצד יתר התבטאויותיו נראה דפוס שיטתי ומאמץ של חבר הכנסת כסיף להאשים בהאשמות חוזרות ונשנות את מדינת ישראל ואת חיילי צה"ל בביצוע פשעי מלחמה, ולהשתמש לשם כך באמירות לא מבוססות שפוגעות במדינת ישראל ובחיילי צה"ל. הוועדה קובעת כי בדברים אלו הפר חברי הכנסת כסיף את כללי האתיקה.

22. **קובלנה:** אזרח קבל על כך שביום 7.7.24 פרסם חבר הכנסת כסיף צילום של כתבה בה נכתב כי חמישה עיתונאים נהרגו בעזה וכתב "טבח מסוג אחר - טבח השתקה והסתרת האמת. אסור להתרגל לזוועות, אסור לתת לפשע להימשך. התנגדו! הרימו קול למען כולנו!"

תגובה: חבר הכנסת כסיף בחר שלא להגיב לקובלנה זו.

דיון והחלטה: גם במקרה הזה ראתה ועדת האתיקה בהתבטאות של חבר הכנסת כסיף האשמה של חיילי צה"ל בפשעי מלחמה, זאת בשל האמירה כי העיתונאים "נטבחו", אמירה שרומזת בבירור לכוונה להרג מכוון של עיתונאים חפים מפשע. על כן, ובהתאם להחלטה מספר 16/25 של ועדת האתיקה, החליטה הוועדה כי בהתבטאות זו הפר חבר הכנסת כסיף את כללי האתיקה.

23. **סיכום חלק זה:** הוועדה קובעת כי גם אם בחלק מסוים מההתבטאויות המאשימות את מדינת ישראל או את חיילי צה"ל בביצוע פשעי מלחמה מדובר בהתבטאות ברף הנמוך, אין חולק כי מכלול ההתבטאויות מהווה מסה המלמדת על דפוס ומאמץ שיטתי של חבר הכנסת כסיף להפר את כללי האתיקה הפרה בוטה וחמורה ביותר.

24. הוועדה דוחה בשאט נפש את התבטאויותיו של חבר הכנסת כסיף המתוארות בחלק זה, ומביעה את מורת רוחה מכך שחבר הכנסת כסיף ממשיך כל העת להתבטא באופן דומה. זאת גם לאחר שהוועדה כבר קיבלה בכנסת זו החלטות בעניינו, ולאחר שבהחלטתה העקרונית היא שרטטה את קווי הגבול ההולמים לדעתה לאופן ההתבטאות המצופה מחברי הכנסת בתקופת מלחמה.

קובלנות שעניינן התבטאויות נגד כוחות הביטחון

25. **קובלנה** : אזרח קבל על כך שביום 21.12.23 צייץ חבר הכנסת כסיף בחשבון ה-X שלו : "6 אסירים פלסטינים שאנחנו יודעים עליהם נהרגו מאז טבח ה-7.10 בתוך בתי הכלא. רוח הכהניסט חובב הרוצחים שורה על שב"ס, ואלו כבר התחילו לקטול. במדינה בה נהרגים אסירים בדרכים עלומות, גם אזרחים חופשיים יתחילו למות באופנים מיסתוריים. את ממשלת הדמים יש לסלק מייד! היא סכנה לחיי כולנו!"

תגובה : חבר הכנסת כסיף כתב כי מדובר בהבעת עמדה פוליטית, המתחייבת מתפקידו לבצע ביקורת פרלמנטרית-שלטונית, זאת לאור העדויות השונות שהתפרסמו בתקשורת. עוד הוסיף חבר הכנסת כסיף כי יש לדחות את הקובלנה על הסף בשל פרסומה בתקשורת על ידי הקובל. **דיון והחלטה** : בתגובתו לקובלנה זו ציין חבר הכנסת כסיף כי הקובל פרסם את דבר הגשת הקובלנה בתקשורת. הוועדה התרשמה שאכן כך היה. על כן, בהתאם להחלטתה העקרונית החליטה הוועדה שלא לדון

ן בקובלנה זו, אם כי היא רואה בחומרה את הדברים.

26. **קובלנה** : אזרח קבל על כך שביום 17.4.2024 בעקבות ביקור שלו בכפר לא חוקי שנהרס, צייץ חבר הכנסת כסיף בחשבון ה-X ציוץ במסגרתו כינה את מבצעי הפינוי "קלגסי השלטונות".

תגובה : חבר הכנסת כסיף בחר שלא להגיב לקובלנה זו.

דיון והחלטה : בתגובתו לקובלנה זו ציין חבר הכנסת כסיף כי הקובל פרסם את דבר הגשת הקובלנה בתקשורת. הוועדה התרשמה שאכן כך היה. על כן, בהתאם להחלטתה העקרונית החליטה הוועדה שלא לדון בקובלנה זו. למעלה מן הצורך יצוין כי הוועדה אינה רואה בהתבטאות המתוארת בקובלנה הפרה של כללי האתיקה וסבורה שהיא חוסה תחת חופש הביטוי הפוליטי של חבר הכנסת.

27. **קובלנה** : אזרח קבל על כך שביום 29.4.2024 חבר הכנסת כסיף צייץ בחשבון ה-X שלו את הציוץ הבא : "עוד הוצאה להורג בידי קלגס מיליצית בן גביר המכונה "משטרת ישראל". הגעתי היום עם חבריי למק"י וחד"ש לניחוח אבלים אצל משפחת בסל בכפר ג'דידה אלמכר, לאחר שבנה עבד אלכרים בן ה-59 נרצח בפתח ביתו בידי פושע כחול מדים. וכרגיל, על פשע הרצח מוסיפה כנופיית הכהנאים את חטא השקר וטופלת האשמות שווא על הקורבן, כאילו הוא האשם ברציחתו. מקומו של השר הגזען אינו בממשלה אלא בכלא! ולשם הוא עוד יגיע!"

תגובה : חבר הכנסת כסיף בחר שלא להגיב לקובלנה זו.

דיון והחלטה : הוועדה צפתה בסרטון המציג את דבריו המלאים של חבר הכנסת כסיף באירוע. בין שאר הדברים שלא תוארו בציוץ או בקובלנה, אומר שם חבר הכנסת כסיף כי "המשטרה רוצחת ערבים ואתיופים" וכי המדינה "מעודדת רצח ערבים".

בהחלטתה חילקה הוועדה בין האמירות שהפנה חבר הכנסת כסיף לשר לבטחון לאומי, שגם אם מדובר באמירות קשות שראוי היה שלא היו נאמרות ביחס לשר, ניתן לראות בהן כחוסות תחת חופש הביטוי הפוליטי של חבר הכנסת; לעומת זאת האמירות שהפנה חבר הכנסת כסיף למשטרה ולשוטרים מהוות הפרה של כללי האתיקה. זאת כפי שוועדת האתיקה הבחינה מימים ימימה בין התבטאות של חבר הכנסת כלפי חבר כנסת אחר שיכול להגיב לו ויש לו גם במה לכך, ואילו עובד הציבור אינו יכול להגיב כלל לדבריו של חבר הכנסת הנקבל, ומשכך הפגיעה בו ראויה להגנה.

28. **קובלנה** : אזרח קבל על כך שביום 30.5.24 חבר הכנסת כסיף שיתף בחשבון ה-X שלו סרטון מהפגנה לא חוקית של ארגון לא חוקי בחיפה וכתב : "אלימות קשה של מיליצית מחוז חוף כלפי

מפגינים נגד הטבח בעזה. כנראה שמפקדם, ממתחנפיו הראשיים של הכהניסט הארור, קיבל הוראות במסיבת הששון בראשון. שחיתות-בריונות-פשיזם- השילוב המוביל במיליצית הביבים."

תגובה: חבר הכנסת כסיף בחר שלא להגיב לקובלנה זו.

דיון והחלטה: גם אחרי צפייה בסרטון שצורף לציוץ, אין בידיה של הוועדה מספיק מידע כדי לקבוע האם מדובר ב"הפגנה לא חוקית של ארגון לא חוקי", כפי שטוען הקובל, ולא עלתה טענה כי חבר הכנסת כסיף השתתף בהפגנה. אין חולק כי הציוץ שצורף לסרטון כולל התבטאויות מכוערות. הוועדה מבהירה כי על חבר הכנסת כסיף להקפיד בלשונו, במיוחד כשהתבטאויותיו מכוונות כלפי עובדי ציבור שאין בכוחם להשיב לו.

29. **קובלנה:** חבר הכנסת ניסים ואטורי ואזרח קבלו על כך שביום 14.9.24 שיתף חבר הכנסת כסיף בחשבון ה-X שלו סרטון של שוטרים בהפגנה וכתב: "טרוריסטים במדים. עבדיו של הכהנאי." **תגובה:** חבר הכנסת כסיף טען כי מדובר בהתבטאות כלפי שני שוטרים ספציפיים בשל מעשה ספציפי – הכאת מפגינים שלווים.

דיון והחלטה: בשורה של החלטות קודמות הודיעה הוועדה כי היא תראה בחומרה שימוש במונח "מחבל או "טרוריסט" על ידי חבר הכנסת, וכי בין השיקולים בהחלטה האם מדובר בהפרה של כללי האתיקה תביא הוועדה בחשבון האם ההתבטאות הופנתה לעבר חבר הכנסת, אשר ביכולתו להשיב והדבר לעיתים מהווה חלק מהוויכוח הפוליטי, לבין התבטאות שהופנתה כלפי מי שאינו נבחר ציבור (החלטה מס' 2/23).

יתירה מכך ולמעלה מן הצורך, הוועדה צפתה בסרטון הקצר שצורף לציוץ ולא התרשמה מאלימות משטרתית מיוחדת, להפך – לפחות על פי הסרטון המצורף נראה כי השוטרים באירוע ביצעו את עבודתם כראוי בסיטואציה קשה ביותר.

הוועדה אינה מקבלת את טענתו של חבר הכנסת כסיף שהביטויים חמורים פחות כאשר הם מופנים כלפי שוטרים ספציפיים המבצעים את עבודתם. למעשה, ייתכן שבמקרים כאלו יש גם מימד של הסתה מסוכנת כלפי אותם שוטרים המופיעים בתיעוד שפורסם על ידי חבר הכנסת. הוועדה מדגישה כי אין בדברים אלו כדי למנוע ביקורת ראויה מצד חברי הכנסת על עבודת המשטרה, להפך – השמעת ביקורת כאמור היא חלק בלתי נפרד מעבודתם של חברי הכנסת, אך עליהם לעשות זאת בשפה נקייה ולהימנע מהכפשות, השמצות והסתה כלפי שוטרים. לאור כל האמור לעיל, החליטה הוועדה כי באמירה זו הפר חבר הכנסת כסיף את כללי האתיקה.

קובלנות שעניינן התבטאות נגד חבר הכנסת או שר

30. **קובלנה:** אזרח קבל על כך שביום 30.12.2023 חבר הכנסת כסיף כינה בציוץ בחשבון ה-X שלו את ראש הממשלה בנימין נתניהו "פסיכופת", וזאת לאחר ששבוע קודם לכן התראיין לכלי תקשורת טורקי וכינה אותו באותו הכינוי.

תגובה: חבר הכנסת כסיף בחר שלא להגיב לקובלנה זו.

דיון והחלטה: הוועדה מקפידה להפריד בין התבטאויות פוליטיות ואידאולוגיות, שלא ייחשבו כהפרה של כללי האתיקה אף אם הן קשות במיוחד ובין התבטאויות הכוללות קללות או שפה נמוכה, שעשויות להיחשב הפרה של הכללים. למרות זאת, במקרה הנדון החליטה הוועדה כי השימוש בביטוי "פסיכופת" כלפי ראש הממשלה בראיון לרשת זרה בהחלט לא מוסיף כבוד

לכנסת או לחברי הכנסת, אך אין בכך משום הפרה של כללי האתיקה. הוועדה מבקשת להעיר את תשומת ליבו של חבר הכנסת כסיף לכך ששימוש בביטויים מתחום מחלות הנפש כקללה עשוי לפגוע ברגשותיהם של מתמודדי הנפש, ומבקשת ממנו לחדול מכך.

31. **קובלנה:** חברת הכנסת טלי גוטליב ואזרח קבלו על כך שביום 16.12.23, בעקבות מותם המצער של שלושה חטופים בידי כוחות צה"ל, צייץ חבר הכנסת כסיף ברשת X: "נתניהו רוצח את החטופים, מתעלל במשפחותיהם ומפקיר (שוב!) את החברה הישראלית כולה, להוציא מקורביו הקואליציוניים והאישיים. מנוול פושע – לדין!".

תגובה: בתגובתו חבר הכנסת כסיף טען כי השימוש בביטוי "רוצח" הוא חריף אך לא בלתי קיים בדברי הכנסת. מדובר לטענתו בהבעת עמדה פוליטית לגיטימית, שכן המוות הטראגי של החטופים הוא תוצאה של בחירותיו השלטוניות.

דיון והחלטה: לאורך השנים הקפידו ועדות האתיקה להבחין בין התבטאויות פוליטיות ומדיניות מותרות – קשות ככל שיהיו, ובין התבטאויות אסורות הכוללות האשמה והשמצה אישית. במספר מקרים בעבר הוועדה ראתה בהפניית הביטוי "רוצח" אל עבר חבר כנסת אחר הפרה של כללי האתיקה (החלטה מספר 15/20; החלטה מס' 2/23), והדבר יפה גם לגבי התבטאותו של חבר הכנסת עופר כסיף המתוארת בקובלנה. על כן, הוועדה מחליטה כי חבר הכנסת כסיף הפר את כללי האתיקה בהתבטאות זו.

32. **קובלנה:** חבר הכנסת שמחה רוטמן קבל על כך שבעת דיון שנערך בוועדת חוקה, חוק ומשפט ביום 23.6.24, חבר הכנסת כסיף הטיח לעברו: "מפץ שקרים ומסית", "מזדהה עם רוצח המונים", "היו"ר [חה"כ רוטמן] הוא הכי תומך בטרור ויש לכך המון הוכחות", "אתה מתפקד כחלק מארגון טרור".

תגובה: חבר הכנסת כסיף טען כי חבר הכנסת רוטמן השמיץ ראשון בטענה שחבר הכנסת כסיף השתתף בצעדה ביחד עם מישוהו שעומד בראש ארגון טרור. בנוסף, הסביר כי לא טען שחבר הכנסת רוטמן עצמו מזדהה עם רוצח המונים, אלא ייחס זאת לאחד מראשי רשימתו – השר איתמר בן גביר. הוא לא אמר כי חבר הכנסת רוטמן הוא תומך טרור אלא "אם יש כאן מישוהו שהוא הכי תומך טרור", כלומר מדובר במשפט תנאי ולא בקביעה עובדתית. בנוסף, חבר הכנסת כסיף ביקש לראות בתגובה זו הגשת קובלנה נגדית נגד חבר הכנסת רוטמן בשל התנהלותו כיו"ר הוועדה באותו דיון, ובשל כך שאמר עליו שהוא מתרועע עם ראש ארגון טרור.

דיון והחלטה: מעיון בפרוטוקול הדיון עולה כי מדובר בדיאלוג מכוער אך הדדי בין שני חברי הכנסת. הוועדה לא מצאה לנכון להתערב בהקנטות ההדדיות אותן הפנו אחד כלפי השני במהלך הדיון.

על כן, הוועדה דוחה הן את קובלנתו של חבר הכנסת רוטמן והן את קובלנתו של חבר הכנסת כסיף, אך מבקשת להסב את תשומת ליבם של הניצים לכללי האתיקה ולחובה של חבר הכנסת לנהוג בכבוד כלפי הכנסת וכלפי חברי הכנסת.

33. **קובלנה:** חבר הכנסת ניסים ואטורי קבל על כך שביום 23.7.24 בעת נאומו במליאת הכנסת חבר הכנסת כסיף האשים את הקואליציה שהם עושים את הכול כדי שהחטופים לא יחזרו בחיים ואף האשים אותם ברצח חטופים. בנוסף פנה אל חברי הכנסת באמירות: "איש מכם לא מגיע לציפורן הזרת ברגל שלו".

תגובה: חבר הכנסת כסיף בחר שלא להגיב לקובלנה זו.

דיון והחלטה: מפרוטוקול הדיון במליאה עולה כי חבר הכנסת כסיף לא האשים את הקואליציה ברצח החטופים, כפי שמתואר בקובלנה, אלא "בהפקרת החטופים". עוד עולה מהפרוטוקול כי חבר הכנסת כסיף זלזל בסגן יו"ר הכנסת, חבר הכנסת ניסים ואטורי, בעודו מכהן כיו"ר הישיבה וקרא לעברו: "לא תגיעו לציפורן שלו [של יגב בוכשטב], בוודאי גם לא אתה".

הוועדה סברה ברוב דעות כי התבטאויותיו של חבר הכנסת כסיף בנוגע ל"הפקרת החטופים" אולי חריפות ולא נעימות, אך הן נכללות בגדר חופש הביטוי הפוליטי של חבר הכנסת, המאפשר לו להביע עמדות ביקורתיות וביטויים הקשים לשמיעה לעיתים לשם הבעת ביקורתו הפוליטית. בנוגע להתבטאותו כלפי יו"ר הישיבה מבקשת הוועדה ברוב דעות להעיר את תשומת ליבו של חבר הכנסת כסיף לחובה לשמור על כבודו של יו"ר הישיבה בזמן ניהול הישיבה על ידו, שסמכויותיו בעת הניהול כשל יו"ר הכנסת שרום מעמדו מחייב לנהוג בו בכבוד, וכנגזרת של החובה הכללית לשמור על כבוד הכנסת.

קובלנות נוספות

34. **קובלנה:** אזרח קבל על כך שבראיון שערך בשפה האנגלית חבר הכנסת כסיף כשבועיים אחרי 7.10.23 אמר כי מתנחלים אלימים הם שגרמו לחמאס לתקוף בשבעה באוקטובר, ושאלם היו פועלים נגד אלימות המתנחלים אפשר היה למנוע את הטבח.

תגובה: בתגובתו חבר הכנסת כסיף טען כי תוכן הריאיון עוות וסולף בקטע הווידאו שצורף לקובלנה. הוא פסל מפורשות בריאיון את הטענה שחמאס אינו נושא באחריות לטבח השבעה באוקטובר, ובקטע שהובא בקובלנה טען כי אילו היו מקדמים תהליך מדיני הטבח היה נמנע, וכי אלימות המתנחלים היוותה גורם מעכב לחתירה לשלום.

דיון והחלטה: הוועדה מקבלת את הסברו של חבר הכנסת כסיף להתבטאויותיו. אמנם, גם לפי פרשנות זו מדובר בדברים קשים, אך ההקשר מבהיר כי מדובר באמירה פוליטית ובהבעת עמדה פוליטית, אשר גם אם איננה נעימה לאוזן, נכללת בחופש הביטוי הפוליטי של חבר הכנסת.

35. **קובלנה:** אזרח קבל על כך שביום 26.12.23 שיתף חבר הכנסת כסיף סרטון בחשבון ה-X שלו וכתב לצידו: "ישר כוח לטל מיטניק – סרבן הגיוס הראשון במלחמה הארורה הזאת, שנשפט היום ל-30 ימי מחבוש".

תגובה: בתגובתו כתב חבר הכנסת כסיף כי הציוץ מהווה מימוש של חופש הביטוי הפוליטי הנרחב של חברי הכנסת. בציוץ לא מוזכרים חיילי צה"ל או בני משפחותיהם, אלא הוא תגובה על אירוע שזכה להתעניינות רבה בסדר היום הפוליטי בארץ ובעולם.

דיון והחלטה: ועדת האתיקה מקבלת את עמדתו של חבר הכנסת כסיף לפיה מדובר בסוגיה פוליטית, ועל כן התבטאותו בנושא, גם אם הוועדה סולדת ממנה, נכללת במסגרת חופש הביטוי הפוליטי של חבר הכנסת ואינה מהווה הפרה של כללי האתיקה.

סיכום והחלטה

36. טרם החלטה מבקשת הוועדה להביע את מורת רוחה מהחלטתו של חבר הכנסת כסיף שלא להופיע בפניה ולשלוח חלף כך תגובה המאשימה את הוועדה בפוליטיזציה ובאי עשיית דין צדק. ראוי היה כי חבר הכנסת כסיף יימנע מההאשמות חמורות וחסרות כל בסיס שעה שוועדת

- האתיקה נדרשת שוב ושוב לדון בעניינו, כאשר הקובלנות נגדו ממשיכות להצטבר גם בשעה זו. הוועדה פועלת בענייניות, בלב פתוח ובנפש חפצה לשמיעת טענות הנקבל ובתשומת לב לפרטים ביחס לכל קובלנה באשר היא, והדבר נכון גם ביחס לכלל הקובלנות המופיעות בהחלטה זו.
37. בהתאם לאמור לעיל, הוועדה קובעת כי חבר הכנסת כסיף הפר בשלל התבטאויותיו ומעשיו המתוארים לעיל את כלל א1א(2), את כלל א1א(4) ואת כלל א1א(5) לכללי האתיקה הקובעים כי:
- "חבר הכנסת הוא נאמן הציבור וחובתו לייצג את ציבור בוחריו באופן ישיר את כבוד האדם, קידום החברה וטובת המדינה."**
- "חבר הכנסת ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, יהיה מסור למילוי תפקידיו בכנסת, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת ויעשה לטיפוח אמון הציבור בכנסת."**
- "חבר הכנסת ימלא את שליחותו בכנסת באחריות, ביושר ובהגינות, מתוך מחויבות למעמדו כמנהיג בחברה, וישאף לשמש דוגמה אישית להתנהגות ראויה."**
38. אכן, עמדתה העקבית של ועדת האתיקה היא שיש להימנע ככל הניתן מהגבלת חופש הביטוי הפוליטי והאידיאולוגי של חברי הכנסת. בהתאם לכך, לאורך השנים, ועדת האתיקה דחתה תלונות וקובלנות רבות שעניינן התבטאויות פוליטיות של חברי כנסת, ובהן גם קובלנות נגד חבר הכנסת כסיף, כולל קובלנות הכלולות בהחלטה זו.
39. עם זאת, גם אם לאורך הדיונים בעניינו של חבר הכנסת כסיף חברי הוועדה לא תמיד הסכימו פה אחד בהחלטותיהם לעניין קיומה של ההפרה או דבר חומרתה, לגבי הסנקציה שיש להטיל שררה תמימות דעים לפיה יש להטיל על חבר הכנסת כסיף סנקציה חמורה ביותר. זאת לנוכח האופי החריג של חלק מן ההתבטאויות של חבר הכנסת כסיף; המסה האדירה של הקובלנות נגדו; סירובו של חבר הכנסת כסיף לחזור בו או להתנצל על מעשיו; והעיתוי בו נאמרו רוב ההתבטאויות המופיעות בהחלטה, עת מדינת ישראל נמצאת במלחמה קשה במספר חזיתות, אחת מהן היא גם החזית הדיפלומטית.
40. זכותם של חברי הכנסת לבטא עמדות שאינן בקונצנזוס ולהביע ביקורת פומבית על הממשלה שמורה להם גם בתקופת לחימה, אך יש להבחין בין ביקורת ומחאה חריפים אך לגיטימיים, ובין עידוד עלילות הדם נגד חיילי צה"ל ומדינת ישראל תוך פגיעה ביכולתה של המדינה להתמודד עם הטענות בחזית הבינלאומית, בעיקר לנוכח התביעה התלויה ועומדת נגדה בבית הדין הבין לאומי לצדק. שכן ברור לכול שהצטרפותו של חבר פרלמנט ישראלי לטענות כנגד מדינת ישראל חוטאת לחובתו לשמש דוגמה אישית להתנהגות ראויה ונותנת רוח גבית לגורמים שונים, מבית ומחוץ, להצטרף להאשמות המסולפות כלפי מדינת ישראל וכלפי חיילי צה"ל על ביצוע פשעי מלחמה ולקריאה לסנקציות על ראשי המדינה והצבא.
41. הוועדה סבורה כי הצטרפות כלל העובדות הללו מביאה לכך שמעשיו של חבר הכנסת כסיף מהווים הפרה של חובת הנאמנות החלה על כלל חברי הכנסת, ואינם עולים בקנה אחד עם טובת המדינה, אף לא בפרשנות הרחבה ביותר שניתן לתת למונח זה. יתר על כן, הוועדה סבורה כי אמירות אלה פוגעות בצורה חמורה באמון הציבור בחברי הכנסת כמי שמבקשים לקדם, כל אחד בדרכו שלו, את טובתה של המדינה ושל אזרחיה.
42. נוסף על כך, העובדה שבעניינו של חבר הכנסת כסיף התקבלו כבר שלוש החלטות בכנסת זו, ועליהן יש להוסיף גם את האזהרה הכללית שניתנה לכל חברי הכנסת בהחלטה העקרונית בדבר התבטאויות בזמן מלחמה (החלטה מס' 16/25), מלמדת שחבר הכנסת כסיף הוזהר גם הוזהר

שלא לעבור על כללי האתיקה, ובכל זאת עשה את המיוחס לו בהחלטה זו. אין ספק שביחס לחבר הכנסת כסיף לא ניתן לטעון שעונשין בו לפני שהוזהר.

43. על כן, בהתאם לסמכותה לפי סעיפים 13ד(ד) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, ולאחר שבחנה ושקלה גם את התקדימים בנושא², החליטה הוועדה פה אחד להטיל על חבר הכנסת כסיף סנקציה של הרחקה משיבות מליאת הכנסת ומשיבות ועדות הכנסת לתקופה של שישה חודשים מיום י"א בחשוון התשפ"ה (12 בנובמבר 2024) ועד יום י"ד באייר התשפ"ה (12 במאי 2025) וכן שלילת שכרו לתקופה של שבועיים בתקופת הרחקתו. יובהר כי חבר הכנסת יהיה רשאי להיכנס לשיבות הכנסת ולישיבות הוועדות לצורך הצבעה בלבד.

44. נוסף על כך, בהתאם לסמכותה לפי סעיף 13ד(ה1) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, מוסרת בזאת ועדת האתיקה לחבר הכנסת כסיף הודעה לפיה אם ימשיך לעבור על כללי האתיקה, הוועדה תהיה רשאית לשוב ולדון בעניינו ולהטיל עליו סנקציות נוספות בהתאם.

45. לוועדת האתיקה שיקול דעת רחב בטיפולו בענייני אתיקה ומשמעת של חברי הכנסת, שהם עניינים פנימיים של הכנסת. במקרה זה הוועדה הגיעה למסקנה כי הדרך היחידה להבהיר היטב את גבולות חופש הביטוי של חבר הכנסת היא להטיל סנקציה חריפה שמבטאת את חומרת מעשיו.

46. הוועדה מודעת לכך שמדובר בסנקציה חריפה, וכי חלק ניכר מתקופת ההרחקה של חבר הכנסת כסיף מהדיונים במליאה ובוועדות תהיה על חשבון כנס החורף שצפוי להיות עמוס בדיונים ובחקיקה, לרבות חקיקת תקציב והסדרים.

47. אין חולק שבהחלטת ועדת האתיקה יש פגיעה ממשית בכלים הפרלמנטריים של חבר הכנסת כסיף, אך אין בה כדי לאיין אותם; ולדעת הוועדה פגיעה זו מוצדקת ומידתית לאור השימוש החוזר לרעה שחבר הכנסת כסיף עושה במעמדו, כפי שהדברים משתקפים מכלל הקובלנות נגדו. הוועדה מודעת לכך שחבר הכנסת כסיף נמנה על מיעוט פוליטי כרוני במדינת ישראל, ואין מטרתה בהחלטה זו להשתיק את קולו הפוליטי. על כן פעלה הוועדה בריסון יחסי ולא הטילה עליו את סנקציה כבדה יותר, לא פיצלה את דיוניה להחלטות שונות ואף בחרה שלא לדון בקובלנות שפורסמו בתקשורת.

48. הוועדה מבהירה שאם חבר הכנסת כסיף ישוב ויפר את כללי האתיקה באופן דומה, היא תיאלץ להשתמש בסנקציות נוספות המוקנות לה בחוק.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.

חבר הכנסת משה רוט

יושב ראש ועדת האתיקה

² עונשים דומים הוטלו בעבר על שלושה חברי כנסת שונים: חברת הכנסת לשעבר חנין זועבי (החלטה מס' 16/19); חבר הכנסת לשעבר באסל גטאס (החלטה מס' 27/20); וחבר הכנסת לשעבר אורן חזן (החלטה מס' 49/20).